ΕΤΟΣ Η' Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 27 Μαρτίου 1894 Ἀριθ. 345

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ. χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
34 Ὁδὸς Φιλελλήνων 34
Ἀπέναντι Ἀγγλ. ἐκκλησίας

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ΟΚΤΩ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βίλμπεργ καὶ "Ἑστίας,,

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη τοῦ α', β', γ', δ', ε' καὶ ς' ἔτους εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ.

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα ἢ δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά — Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπετηρὶς μνημοσύνου. Μόσχω Τζαβέλλα. — Σύγχρονοι Ἕλληνες ποιηταί Κάλβος Γ'. (ὑπὸ κ. Εὐφρασίας Κετσέα). — Ἡ ζωὴ διὰ τὴν πατρίδα, ἡ τιμὴ δι' ἐμὲ (ὑπὸ κ. Μαρίας Ὀθωναίου).— Ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Σικάγον. Ἡμερολόγιον Ἑλληνίδος ταξειδιώτιδος Α'. — Ἡ 25η Μαρτίου (ποίημα ὑπὸ δος Μίας Πίπιζα).—Μουσικαὶ ἐντυπώσεις (ὑπὸ Ἰωάννας τῆς Ἀγνώσστου.— Ἀνάγνωσμα. — Θέατρον. — Γυναικεῖος Κόσμος.— Ἀλληλογραφία. Συμβουλή. Συνταγή. Ἐπιφυλλίς.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ.

ΜΟΣΧΩ ΤΖΑΒΕΛΛΑ

Βράχοι σκοτεινοὶ καὶ ἀπρόσιτοι. Γῆ ξηρὰ καὶ ἄγονος. Τοποθεσία ἀγρία. Σπήλαια σχεδὸν ἀντὶ οἰκιῶν. Ἰδοὺ τὸ Σοῦλλι. Ἰδιότροπον καὶ ἀκανόνιστον φρούριον, τὸ ὁποῖον ἡ φύσις ὕψωσεν ἐκεῖ, ἐν στιγμῇ καθ' ἣν ἐκυοφόρει γίγαντας καὶ τιτᾶνας. Ὡς μήτηρ προβλεπτικὴ παρεσκεύασε διὰ τὰ προνομιοῦχα αὐτὰ τέκνα της ἀνάλογον κοιτίδα. Καλλιτέχνις ὑπέροχος ἀφῆκε γυμνόν, ἀχρωμάτιστον, ἀτημέλητον τὸ πλαίσιον τοῦ Σουλίου, αἱ ἀέτιοι φυσιογνωμίαι τῶν εἰκόνων, αἵτινες ἐδῶ ἐκτίθενται, τῶν σκηνῶν, αἵτινες ἐδῶ ἐξελίσσονται ἵνα ἀναδειχθῶσιν, ἐν ὅλῳ τῷ ἐκπάγλῳ μεγαλείῳ των.

Οὔτε εἰς θεσμοὺς ἀνθρωπίνους, οὔτε εἰς νόμους πολιτικοὺς ὑποτάσσονται οἱ μὲ λάσια στήθη, μὲ πύρινον βλέμμα, μὲ ὑπερήφανον καὶ ἀγέρωχον στάσιν φρουροὶ καὶ ἰδιοκτῆται τοῦ βράχου τούτου. Δὲν θωπεύει τὸ ὄμμα των ἡ θέα ὁμαλῶν καὶ χλοοσπάρτων πεδιάδων, ἀλλ' οὔτε ἱκανοποιεῖ τὰς βιωτικὰς ἀνάγκας των ἡ γῆ ἡ τροφὸς τοῦ κόσμου, ἡ ἐδῶ στεῖρα εἰς βλαστήσεις καὶ ἄγονος εἰς καρπούς. Ἄνθη μυροβόλα δὲν ἀρωματίζουν ἐδῶ τὸν ἀέρα. Ἀλλ' οὔτε ρύακες καὶ λίμναι ἤρεμοι κατοπτρίζουν εἰς τὰ δροσερὰ στέρνα των τὸ γαλανὸν στερέωμα. Εἷς ποταμὸς ἀγρίως πάντοτε μυκώμενος, σκοτεινός, καταχθόνιος, ὡσεὶ ἐξεμῶν αἷμα καὶ ἐκπνέων στεναγμούς· ἰδοὺ ἡ πολυτέλεια, ἰδοὺ ὁ μόνος κόσμος τοῦ Σουλλίου.

Τὸ Σοῦλι ὑπῆρξεν ὁ Ὄλυμπος τῆς Ἀναγεννήσεως. Θεοὶ μόνον καὶ θεαὶ ἐγεννήθησαν καὶ ἔζησαν ἐν αὐτῷ καὶ ἔπλεξαν διὰ τοῦ ἐνθέου βίου των τὴν θαυμασιωτέραν ἐποποιΐαν τοῦ κόσμου. Ἐχθροὶ καὶ φίλοι, τύραννοι ἄρχοντες καὶ δοῦλοι ἀδελφοί, ἐξ ἴσου τοῖς προσέφερον δῶρα καὶ θυμιάματα, ἐξ ἴσου τοῖς ὤφειλον ὑποταγήν. Ἀλλ' ἦσαν θεοὶ δίκαιοι, τοὺς ἀσθενεῖς ὑπερασπίζοντες, τοὺς ἰσχυροὺς τιμωροῦντες.

Πατρίς, τιμὴ καὶ πίστις: ἰδοὺ ἡ ἱστορία τῆς θρησκείας των, ἰδοὺ τὸ μυστηριῶδες σύμβολον των. Πατρίς, τιμὴ καὶ πίστις, ἰδοὺ τὸ ἰδανικὸν τοῦ βίου των, τὸ μαγικὸν ἐγκόλπιον των, τὸ ἔμβλημα τῆς ἐνθέου καταγωγῆς των, οἱ τίτλοι τῆς εὐγενείας των, ὁ θρόνος τῆς ἀθανασίας των.

Καὶ ἦτο θρησκεία δικαία, θρησκεία τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἰσοτητος ἡ ἰδική των. Δὲν εἶχον οὔτοι οὔτε Ἑρμῆν ἔμπορον, οὔτε Ἀφροδίτην ἐρωτομήχανον, οὔτε Βάκχον ἀσωτεύοντα, οὔτε σειληνοὺς καὶ Ἐριννύας μεταξὺ αὐτῶν. Ἐκ τοῦ ἀθανάτου Πανθέου των μίαν μόνην εἰκόνα ἀντιγράφομεν σήμερον, τελοῦσαι οὕτω καὶ ἡμεῖς μνημόσυνον εὐγνωμοσύνης καὶ θαυμασμοῦ ἐπὶ τῇ ἐπετηρίδι τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Παλιγγενεσίας.

***

Ἡ Μόσχω Τζαβέλλα εἶναι ἡ Ἄρτεμις καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐνταυτῷ τοῦ Σουλίου. Συνετή, δικαία, τρυφερά, ἐργατική, φιλόστοργος σύζυγος. Μήτηρ ποτίσασα μὲ τὸ γάλα της τὴν ἰσχύν, τὸν ἡρωϊσμόν, τὴν αὐταπάρνησιν εἰς τὸν μικρόν της υἱόν, τὸν καταπλήξαντα τὸν κόσμον ὅλον διὰ τῆς πρὸς τὸν αἰχμαλωτίσαντα αὐτὸν ἀπαντήσεως του: *Φονεύσατέ με. Ὁ πατήρ μου θὰ φονεύσῃ πρὸς ἐκδίκησιν πολλοὺς ἐξ ὑμῶν καὶ ἡ μητέρα μου θὰ γεννήσῃ καὶ ἄλλους υἱούς.*

Ἀλλ' ἡ Μόσχω Τζαβέλλα ἀναδεικνύεται ἐν ὅλῃ τῇ καταπληκτικῇ αἴγλῃ τοῦ ἀδαμαντίνου χαρακτῆρος της, ἐν ὅλῃ τῇ ἐνθέῳ αὐτῆς ὑπεροχῇ ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης. Δὲν φέρει οὔτε περικεφαλαίαν, οὔτε ἀσπίδα, οὔτε δόρυ, οὔτε βέλη μαγευμένα καὶ φαρέτρας μυθικάς. Δὲν εἶναι ἁμαζὼν ἔφιππος, ἀλλ' οὔτε εἰς

τακτικὴν μάχην ὁδηγεῖ ἀλκίμους ἄνδρας, τῆς πατρίδος τοὺς συνήθεις ὑπερασπιστάς.

Οἱ ἄνδρες μας σιγοῦν! θὰ ἐφονεύθησαν, λέγει ἡ Μόσχω. Οὔτε θρῆνοι, οὔτε κλαυθμοί, οὔτε ἀπελπισία διεξέχθη τὴν ἀπαισίαν ταύτην φράσιν της. *Εἶναι ἡ σειρά μας*, προσέθηκεν ἡ ἡρωὶς τοῦ Σουλίου. Πᾶσαι ὡπλίσθησαν καὶ τὴν ἠκολούθησαν.

Εἶναι ἡ σειρά μας! Τὸ ἐννόησεν ἡ Μόσχω ὅτι ἡ γυνὴ ἀποτελεῖ τὴν ὀπισθοφυλακὴν τῆς μεγάλης στρατιᾶς, τῆς ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας ἀγωνιζομένης ἀνθρωπότητος. Ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἐκείνῃ τῆς μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου στιγμῆς, ἡ Μόσχω ἀναδείκνυται ἡ ἐμπνευσμένη Πυθία, ἡ διὰ δύο λέξεών της κανονίζουσα καὶ διαγράφουσα τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὅταν οἱ ἄνδρες μας ἐξασθενήσουν, ὅταν οἱ ἄνδρες μας δὲν ἐπαρκοῦν μὴ χάσῃς πᾶσαν ἐλπίδα, πατρίς μας, μὴ ἀποθαρρυνθῆς, ἀνθρωπότης! Σοὶ μένομεν ἡμεῖς ἡ ἀνεκμετάλεκτος ἔτι ἐν τῷ κόσμῳ δύναμις. Σοὶ μένομεν ἡμεῖς, ἃς ὁ Θεὸς ἔταξεν ὡς ὀπισθοφυλακὴν ἀνὰ τὰς μάχας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοῦ μέλλοντος.

Καὶ ἀπέδειξεν ἡ ἐμπνευσμένη τοῦ Σουλίου Ἄρτεμις, ὅτι ἡ γυνὴ δύναται ὅ,τι θέλει. Κατὰ τὴν ὑπερτάτην ἐκείνην στιγμήν, δὲν ἐλησμόνησεν ὅτι ἦτο μήτηρ, ὡς δὲν τὸ ἐλησμόνησε σύσσωμος ἡ ἀθάνατος στρατιά της, ἡ ἐκ τριακοσίων νέων γυναικῶν ἀποτελουμένη. Ἀγωνιζόμεναι ὑπὲρ τοῦ Σουλίου, ἠγωνίζοντο ὑπὲρ τῶν ἀνηλίκων τέκνων των, ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν καὶ ἐξηντλημένων μητέρων των, ἃς ἤλπιζον νὰ σώσωσιν ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς δουλείας. Ἐὰν φονευθῶμεν, εἶπον, ἀπερχόμεναι, πρὸς τὰς γραίας μητέρας των, θανατωθῆτε μετὰ τῶν τέκνων μας, ἀλλὰ μὴ τὰ παραδώσητε.

Πρὸ τοιαύτης γυναικείας ἀποφασιστικότητος, πρὸ τοιούτου θάρρους βλέπομεν ὠχροτέρας πως τὰς σκιὰς τῶν τριακοσίων Σπαρτιατῶν, τῶν σκληραγωγημένων ἐκείνων καὶ ἐμπειροπολέμων ἀνδρῶν, ὧν ἡ φήμη διελαλήθη ἀνὰ τὸν κόσμον ὅλον.

Πρὸ τῆς ἀποτελεσματικῆς δ' ἐκβάσεως τῆς μάχης, πρὸ τῆς θριαμβευτικῆς νίκης, ἣν ἤραντο αἱ τριακόσιαι κατὰ τριῶν χιλιάδων Ἀλβανῶν ἀγωνιζόμεναι, πρὸ τῆς καταπλήξεως καὶ αὐτῶν τῶν οὕτω σωθέντων ἀνδρῶν των, πᾶς περὶ ἀδυναμίας τῆς γυναικὸς ἰσχυρισμὸς ἐκλείπει, πᾶσα πρόληψις καταπίπτει, πᾶς ἀγὼν ἐναντίον καὶ τῆς φυσικῆς ἀκόμη ῥώμης καὶ ἀντοχῆς της ματαιοῦται.

Ἡ Μόσχω Τζαβέλλα ἡ πρωταγωνίστρια τοῦ Σουλίου γίνεται ἐν ταύτῳ ἡ σημαιοφόρος τοῦ γυναικείου ζητήματος ἐν τῇ ἀναγεννωμένῃ Ἑλλάδι. Τὴν περὶ τῆς γυναικείας ὑπεροχῆς ῥήτραν της ἐσημείωσε δι' ἀνεξιτήλων χαρακτήρων αἵματος ἐχθρικοῦ, τὸ ὁποῖον οὔτε ὁ χρόνος δύναται ν' ἀμαυρώσῃ, οὔτε τὰ φυλετικὰ πάθη καὶ αἱ κοινωνικαὶ καὶ πολιτικαὶ καταιγίδες νὰ διαγράψωσιν.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

Πνοὴ τῆς ἀρχαιότητος διαπερᾷ τὰς ᾠδὰς τοῦ Κάλβου. Ἡ ἐμπνευσίς των εἶναι εἰλικρινής, αἱ εἰκόνες ἁπλαῖ καὶ μεγαλοπρεπεῖς, τὸ αἴσθημα ἰσχυρὸν καὶ συγκεντρωμένον, ἡ δὲ ἀντίληψις εὐγενής.

Ὁ Κάλβος εἶναι Πίνδαρός τις ἡπιώτερος, μᾶλλον συγκερασμένος· εἶναι νέος ψάλτης τῶν Ὀλυμπιονικῶν, ἀλλὰ ζήσας μακρὰν τῆς πατρίδος εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν ἀντὶ νὰ ἀκμάζῃ σφριγῶσα ὑπὸ τὸν ἥλιον τῆς ἐλευθερίας, ἐστέναζεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν βαρβάρου δουλείας. Καταδικασθεὶς ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας του ν' ἀναβαίνῃ, κατὰ τὸν Δάντην, τὴν κλίμακα τοῦ ξένου, ἐμφορεῖται πνεύματος ἐνθέρμου, ὅπερ κατηυνάσθη εἰς τὰ ξένα, ἐνῷ ἴσως ἤθελεν ὑπὲρ τὸ μέτρον ἐξαφθῆ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πάλης. Ὡς πρός τε τὸ ὕφος καὶ τὰς ἰδέας, τὰ ποιήματα τοῦ Κάλβου εἶναι ἐντέχνως συνηρμολογημένα, μετὰ μέτρου, ἄνευ ὑπερβολῶν, ἄνευ ψευδοῦς ἐπιζητήσεως ἐνθουσιασμοῦ. Εἶναι ἀγνὴ ποίησις.

Ἐν τούτοις, ὡς εἴπομεν, ὁ Κάλβος σχεδὸν ἐλησμονήθη· αἰτία δὲ τούτου ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, ἥτις δὲν εἶναι ἡ ὁμιλουμένη οὔτε ἐν Ζακύνθῳ, οὔτε ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος

Φροντίζει ὑπερβαλλόντως περὶ τῆς φράσεως καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν λέξεών του· λαμβάνει ὑπ' ὄψιν μᾶλλον τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς ἢ τὰ κλέφτικα ᾄσματα. Διὰ τῆς παρατόλμου τῶν λέξεων μεταθέσεως βιάζει τὴν νέαν ἑλληνικήν, τῆς ὁποίας ἡ ἀφέλεια τοσοῦτον μετὰ τῆς λυρικῆς ποιήσεως συνδυάζεται, τῆς ὁποίας καὶ αἱ ἀνωμαλίαι αὐταὶ εἶναι πλοῦτος εἰς κάλαμον δεξιόν. Ἀλλ' ὅ,τι δὲν δύναταί τις νὰ διαφιλονεικήσῃ εἶναι ἡ ἰδιάζουσα αὐτῷ πρωτοτυπία. Οὐδαμοῦ αἱ καταφανεῖς ἐκεῖναι ἀπομιμήσεις, αἱ ἐπιτηδεύσεις καὶ ἐπιδείξεις αἰσθημάτων ἐπεισάκτων καὶ ὀθνείων.

Ὁ Σολωμός, μεθ' ὅλους τοὺς πρώτους αὐτοῦ δισταγμούς, κατώρθωσε διὰ τῆς περὶ αὐτὸν λαλουμένης γλώσσης νὰ πλάσῃ ὄργανον πλῆρες δυνάμεως.

Τὸν κατηγοροῦσι σήμερον ὡς μὴ ἀρκούντως ἐντριβῆ περὶ τὴν ἑλληνικήν. Ἴσως, ἀλλὰ τοῦτο δὲν παρατηρεῖται, οὔτε ὅταν ἀναγινώσκῃ τις, οὔτε ὅταν ᾄδῃ τὰ ποιήματα αὐτοῦ, καὶ πρέπει νὰ τὸν ἀνατάμῃ, ὅπως ἴδῃ τὰς ἀτελείας του.

Ὁ Κάλβος ἐγίνωσκε κάλλιον τὴν γραμματικὴν καὶ τὸ λεκτικὸν τῆς ἀρχαίας, ἀλλ' ἔν τε τῇ γλώσσῃ καὶ τῷ ρυθμῷ αὐτοῦ ὑπάρχει ἐξεζητημένον τι, ὅπερ δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν δημοτικότητά του. Οἱ στίχοι αὐτοῦ καίτοι ἔντεχνοι καὶ κατὰ κανόνα, δὲν ἠδύναντο νὰ γείνωσιν ἀρεστοὶ εἰς ὦτα ἑλληνικά. Οἱ συμπατριῶται τοῦ Κάλβου συνειθισμένοι ἀπ' αἰώνων εἰς τὰ δημώδη ᾄσματα, καὶ βακαλισθέντες ὑπὸ τῆς ἁρμονίας αὐτῶν, δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν τυραννίαν τῶν νεωτερισμῶν του.

Μεθ' ὅλην τὴν ποίησιν καὶ τὴν τέχνην τῶν ὕμνων αὐτοῦ, δὲν ἀπολαύει ἐν Ἑλλάδι τῆς φήμης, εἰς ἣν ἄλλως δικαιοῦται.

Ὁ Κάλβος ἀπώλεσε τῷ 1826 τὴν νεαρὰν αὐτοῦ σύζυγον καὶ τὴν μονογενῆ του θυγατέρα. Μὲ καρδίαν συντετριμμένην ὁ ποιητὴς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα. Μόλις ἐγκατασταθεὶς εἰς Κέρκυραν διωρίσθη καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας εἰς τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν. Ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον μόνον διέμεινεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Αἱ οἰκογενειακαὶ αὐτοῦ θλίψεις, ἡ πτωχεία, αἱ κατατρύχουσαι αὐτὸν δυσβάστακτοι ἀσθένειαι ἐπέτεινον τὴν δυστροπίαν τοῦ χαρακτῆρός του.

Ἡ νευρικὴ ὀξυθυμία, περὶ ἧς ἤδη ὡμιλήσαμεν, ἀφηγούμενοι τὰς πρὸς τὸν Φόσκολον σχέσεις του ηὔξανε προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ καθίστα δύσκολον τὴν μετ' αὐτοῦ κοινωνίαν. Ἐνίοτε παρεφέρετο ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε προέβαινεν εἰς ἄμεσον ῥῆξιν μετὰ τῶν στενωτέρων αὐτοῦ φίλων. Ἡ ἔμφυτος ἀγαθότης του τὸν ἔφερεν εἰς μετάνοιαν καὶ προσεπάθει τότε νὰ προσελκύσῃ ἐκείνους, οὓς εἶχεν ἀπομακρύνει. Μόλις προσεπορίζετο τὰ πρὸς τὸ

ζῆν ἐν Κερκύρᾳ ἐκ τῶν παραδόσεων αὐτοῦ. Ἔπαυσε δὲ νὰ γράφῃ ἢ τοὐλάχιστον νὰ δημοσιεύῃ στίχους. Ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης σώζονται ὀλίγα μόνον φιλολογικὰ ἄρθρα αὐτοῦ καταχωρισθέντα εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά. Αἱ φιλολογικαὶ αὐτοῦ παραδόσεις δὲν ἐξετυπώθησαν. Ἀποκαμὼν ἐκ τῆς δυστυχίας ἐπανέκαμψε καὶ πάλιν εἰς Λονδῖνον, ἔνθα περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του συνῆψε δεύτερον γάμον. Ἀπεβίωσε δὲ τῷ 1869.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ **Εὐφρασία Κετσέα**

Η ΖΩΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Νωχελῶς καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου του, ἀφίνων νὰ κυματίζωσι τὰ ἡνία ἐπὶ τοῦ αὐχένος τοῦ ἵππου του προχωροῦντος μὲ βῆμα βαρὺ καὶ συρόμενον, μὲ τοὺς βραχίονας ἀφειμένους, τὴν κεφαλὴν κεκυφυῖαν, μὲ βλέμμα ἀόριστον καὶ πλανώμενον ἀνὰ τὰς χλοερὰς ἐκτάσεις, αἵτινες τὸν περιεκύκλουν, ὁ Ἐρρῖκος δὲ Λουζινιὰκ ἐρρέμβαζε μελαγχολικῶς.

Ἠσθάνετο ἀκόμη βομβοῦντας εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του ὅλους τοὺς θορύβους, οὓς εἶχεν ἀκούσει, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν εἰσέτι ἐνώπιόν του, ὅλας τὰς παραδόξους σκηνάς, εἰς τὰς ὁποίας πρὸ 2 μηνῶν εἶχε παρευρεθῆ. Ἐν πρώτοις ἦτο ἡ εἴδησις τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου κατὰ τῆς Πρωσσίας, ἥτις εἶχε διαδοθῆ εἰς Παρισίους μὲ ἀστραπιαίαν ταχύτητα. Ἦτο σμῆνος ἀνθρώπων ἐλθόντων, ἀγνοῶ πόθεν, διασχίζόντων τὴν πρωτεύουσαν καὶ κραυγαζόντων «εἰς τὸ Βερολῖνον, εἰς τὸ Βερολῖνον» ἦσαν στῖχοι πατριωτικοὶ ἀναμεμιγμένοι μὲ κακοήθεις ἐπῳδούς. Ἦτο πᾶν ὅτι ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ κραυγάς, θόρυβον, τρέλλας διὰ μέγα πλῆθος ἐξημμένον, μὴ συγκρατοῦν ἑαυτό, μηδὲ συγκρατούμενον. Ἦτο στρατὸς ἐν διαλύσει καὶ ἐν συνθέσει. Ἦτο τέλος ἡ παραμονή, χθές, ἐν τῷ μέσῳ φρικώδους ἀταξίας καὶ πείνης, τῆς ἐπισωρεύσεως ἐντὸς τῆς ὁπῆς ἐκείνης, τῆς ὀνομαζομένης Σεδάν.

Εἶχεν ἔναντι τῶν ὀφθαλμῶν του εἰσέτι τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ στρατηγοῦ του, ὅτε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τὸν ἐκάλεσε. Ἀνεπόλει τὸ σκίρτημα τῆς χαρᾶς του, ὅτε ὁ ἀρχηγός του τὸν εἶχε διατάξει ν' ἀναχωρίσῃ εὐθὺς διὰ Ροκούρ, διὰ νὰ φέρῃ διαταγὴν εἰς τὴν ὀπισθοφυλακήν. Διότι τὸ νὰ ὑπάγῃ εἰς Ροκούρ, ἦτο τὸ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἀρχαῖόν του Πύργον μὲ τὰς ἐπάλξεις, ἔνθα διῆλθε τὴν παιδικήν του ἡλικίαν, ἦτο νὰ ἐναγκαλισθῇ διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν θείαν του, ἥτις τὸν ἀνέθρεψε καὶ τὸν ἠγάπα ὡς ἄλλη μητηρ του, ἐπὶ τέλους ἦτο νὰ ἴδῃ καὶ τὴν ἐξαδέλφην του Ἰωάνναν, τὴν προσφιλῆ του Ἰωάνναν, ἣν ἠγάπα, μὲ ὅλον τὸν ἔρωτα μνηστῆρος.

Ἐνεθυμεῖτο ἐπίσης τὴν μορφὴν τοῦ ταγματάρχου δὲ Λουζινιὰκ τοῦ πατρός του, ὅτε τῷ ἀνήγγειλε τὴν ἀποστολήν του. Ὁ Ταγματάρχης εἶχεν ἐλαφρῶς συσπάσει τὰς ὀρρῦς, εἶχε προσηλώσει τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῶν τοῦ υἱοῦ του μὲ βλέμμα βαθὺ καὶ διαπεραστικόν, ὡσεὶ ἤθελε νὰ μαντεύσῃ τοὺς μυστικοὺς διαλογισμούς του, καὶ μὲ φωνὴν τραχεῖαν καὶ βραδεῖαν τοῦ εἶπε.

—Πρᾶξον τὸ καθῆκόν σου. Ἀλλ' ἐνθυμοῦ, ὅτι ἂν τὸ ἐσπέρας αὐτὸ δὲν ἐπιστρέψῃς, κηρύττεσαι λειποτάκτης.

Βεβαίως θὰ ἦτο εἰς τὴν θέσιν του. Καὶ μήπως δὲν ἐγνώριζε τὸ καθῆκόν του; Μήπως τὸ παρέλειψέ ποτε; Καὶ ἦτο δυνατὸν νὰ λείψῃ τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας, καὶ ἢν θ' ἀπεφασίζετο ἡ τύχη τῆς πατρίδος του; Καὶ δὲν κατήγετο ἐκ τοῦ γένους τῶν Λουζινιάκ, οἵτινες ἔφερον ἐπὶ τῶν παρασήμων των στόμα λέοντος ἐπὶ κυανοῦ βαθέως μὲ τὸ σύμβολον «Ἡ ζωή μου εἰς τὴν πατρίδα, ἡ τιμὴ δι' ἐμέ». Δὲν ἐπανέβλεπεν ὅμως χωρὶς πίεσιν τῆς ψυχῆς, τὰς κοιλάδας τὰς τόσον φαιδρὰς ἤδη, τοὺς λοφίσκους, οὓς εἶχε διατρέξει ὄχι πρὸ πολλοῦ καιροῦ μετ' ἐκείνης, τὴν ἀτραπόν, ἣν ἔβλεπέ τις ἐκεῖ κάτω ἔνθα τὴν τελευταίαν ἐσπέραν περὶ τὸ λυκόφως, εἶχον ἔλθει ἀμφότεροι, μόνοι, σιωπηλοί, μὲ τὴν ψυχὴν βεβυθισμένην εἰς θείαν ταραχήν, ἥτις ἐπροξένει παλμοὺς εἰς ἀμφοτέρων τὰς καρδίας.

Εἶχε λάβει τὸν βραχίονά της καὶ ὡμίλουν σιγά, φοβούμενοι μήπως διαλύσωσι τὴν γοητείαν, ἥτις τοὺς περιέβαλλε, ἢ μήπως ἀφυπνίσωσι τὰ πτηνὰ τὰ κοιμώμενα ἀνωθέν των ἐπὶ τῶν μεγάλων δένδρων. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἔμελλον νὰ τελειώσωσι. Θὰ τὴν ἐπανέβλεπεν, ἀλλὰ διὰ τελευταίαν φοράν, διότι τὸ ἐγνώριζε καλῶς δὲν θὰ ἐπανήρχετο πλέον. Ἡ μάχη τὸν ἐκάλει ἐκεῖ κάτω, ὀπίσω του, ἡ σκοτεινή, ἡ σκληρά, ἡ φρικώδης μάχη! Καὶ ὅπως ἐκεῖνοι ἐπὶ τῶν ὁποίων πλανᾶται ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου καὶ αἰσθάνονται νὰ κλονίζηται τὸ μέλλον των ὑπὸ τὰ ταλαντευόμενα βήματά των, καὶ νὰ προσκολλῶνται εἰς τὸ παρελθόν, ἐζήτει νὰ περισυνάξῃ τὰς μᾶλλον μεμακρυσμένας καὶ προσφιλεστέρας ἀναμνήσεις.

Ἀλλ' ὑπὲρ πάντα ἀνεμιμνήσκετο τῆς μνηστῆς του. Τὴν ἐπανέβλεπε μὲ τοὺς μεγάλους μαύρους ὀφθαλμούς της, τῶν ὁποίων ἡ λάμψις μόλις ἐκαλύπτετο ὑπὸ τῶν μαύρων βλεφαρίδων της, μὲ τὴν μακρὰν κόμην της πίπτουσαν ὄπισθεν καὶ ἀφίνουσαν νὰ διαφαίνηται τὸ ὡραῖον μέτωπόν της μὲ τὸ μικρὸν στόμα της, τὸ γλυκὺ καὶ μειδιῶν μὲ ὅλην τὴν χάριν καὶ τὰ θέλγητρα, τὰ ὁποῖα τὴν περιεκόσμουν καὶ αὐτὸ τὸ ὅραμα ἐκυριάρχει ὅλων τῶν ἄλλων· ἔμελλε νὰ τὴν ἐπανίδῃ καὶ ἐπὶ τῷ στοχασμῷ τούτῳ τὰ νέφη, ἅτινα ἐσκότιζον τὸν ἐγκέφαλόν του καὶ ἐβάρυνον ἐπὶ τῆς καρδίας του διελύοντο, καὶ πρὸς στίγμὴν δὲν ὑπῆρχε δι' αὐτόν, ὡς εἰς τὴν ἐξοχήν, εἰμὴ εἰς ἥλιος πέμπων τὰς ἀκτῖνάς του καὶ διαχύνων ἐφ' ὅλου τοῦ ἀτόμου του εὐεργετικὸν θάλπος.

— Ἐρρῖκε!

— Δι' αὔριον λοιπὸν ἡ μάχη!

— Δι' αὔριον!

Ἵστατο αὕτη ἐκεῖ, κάτωχρος, στηριζομένη ἐπί τινος δένδρου, μὲ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τὴν φωνὴν, μὲ ἔκφρασιν κατατεταραγμένην, καὶ ἠδύνατό τις ὑπὸ τὸ ἔνδυμά της ν' ἀκούσῃ τοὺς ταχεῖς παλμούς την. Ἐπὶ τῶν μικρῶν πυγμῶν της ἔσφιγγε σπασμωδικῶς τὸ ρινόμακτρόν της καὶ ἐπανελάμβανεν ὡς παιδίον.

Πόσον κακὸς εἶναι αὐτὸς ὁ πόλεμος! Πόσον κακὸς εἶναι! Καὶ ἐπὶ τοῦ βλέμματός της, τὸ ὁποῖον προσήλου πέραν τοῦ ὁρίζοντος, ὑπῆρχεν ἔκφρασις ἀρρήτου ἀγωνίας, ἥτις ἐξεδηλοῦτο δι' ὑποκώφων λυγμῶν κροτούντων εἰς τὸ βάθος τοῦ στήθους της.

Αὐτὸς ἦτο ὀρθός, κάτωχρος, ἐπίσης σιωπηλὸς καὶ ἀκίνητος. Ἡρώτα ἑαυτὸν ἂν δὲν ἤθελε πράξει κάλλιον νὰ μὴν ἤρχετο. Ἠσθάνετο ἄγνωστον ταραχὴν νὰ τὸν κυριεύῃ καὶ ἀλγηδὼν ν' ἀπεικονίζηται ἐπὶ τοῦ μετώπου του. Ἐνεθυμεῖτο τὸ ὄνειρον τῆς παρελθούσης νυκτὸς εἰς τὴν μικρὰν οἰκίαν τοῦ Σεδάν, τὴν ὁποίαν τοῦ προσέφεραν ὡς κατοικίαν αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρός του. Ἐνεθυμεῖτο τὸν Καβρὺ τὸν συμμαθητήν του, ὅστις πρὸ

ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε φονευθῆ εἰς Φορβάχ, καὶ ὅστις τοῦ ἐνεφανίσθη αἰφνηδίως, πελιδνὸς καὶ αἱμόφυρτος μὲ τὸ μέτωπον τρυπημένον ὑπὸ σφαίρας, ἥτις τὸν ἐξέπλωσεν εἰς τάφρον καὶ μὲ τὸν βραχίωνα τεταμένον λέγοντα πρὸς αὐτόν. «Ἐντὸς ὀλίγου θὰ συναντηθῶμεν», ὦ! τὴν φωνὴν αὐτὴν τὴν εἶχε καλῶς ἀκούσει, ἐνόμιζεν ὅτι τὴν ἤκουεν ἀκόμη, κλαυθμηράν, βραδεῖαν καὶ ἡ λέξις «θὰ συναντηθῶμεν» ἀντήχει ὡς νεκρικὸς κώδων εἰς τὰ ὦτα του.

Προεγεύθησαν ὁμοῦ· τὸ δεῖπνον ὑπῆρξε μελαγχολικὸν καὶ σύντομον· ἔσπευδε τώρα ν' ἀπομακρυνθῆ, διότι εἰς πᾶσαν ὥραν ἠσθάνετο ἐκλεῖπον τὸ θάρρος του καὶ τὸν φόβον κυριεύοντα αὐτόν· ἐὰν ὁ ἵππος του δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἀναπαύσεως, θ' ἀνεχώρει πάραυτα.

Ἡ Ἰωάννα ἐνόησεν ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ χωρισθῶσιν ἀμέσως. Οὐδὲν εἶπε. Δὲν ἔφερε καμμίαν ἀντίστασιν. Ἐρρίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας ὁ εἷς τοῦ ἄλλου καὶ ἀντήλλαξαν δύο ἀσπασμοὺς εἰς οὓς ἐδόθη ὁλόκληρος ἡ ψυχή των, ὅλη ἡ στοργὴ τῆς νέας καρδίας των. Ἐψιθύρισαν ὁμοῦ τὸ «ὑγίαινε». Οὐδὲ κἂν εἶπον τὸ «καλὴν ἀντάμωσιν». Εἶδον ἀλλήλους ἄλλην μίαν φορὰν ἀκόμη· οἱ ὀφθαλμοί του ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν της, ἔπειτα ἡ Ἰωάννα ἀπεμακρύνθη καὶ ὄπισθεν τῆς θύρας, ἥτις ἐκλείσθη ἤκουσεν ὑπόκωφον λυγμόν. Ἦτο ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν Λουζινιὰκ ἔκλαιε.

Ἦτο ἤδη ἐνάτη ὥρα. Ἡ κεφαλή του ἔκαιεν, ἡ ἀναπνοή του ἦτο ἀγωνιώδης. Ἠγέρθη, ἤναψε τὰ κηρία τοῦ πολυελαίου, διότι ἐφοβεῖτο εἰς τὸ σκότος καὶ ἐπεριπάτει εἰς τὸ δωμάτιον ὡς ἄνθρωπος οἰνοβαρής.

Εἰς γωνίαν τινὰ τῆς αἰθούσης, ἐκρέματο ὕφασμα εἰς τὸ βάθος μιᾶς εἰκόνος ἐστολισμένης διὰ βελουδίνων κοσμημάτων. Ἦτο ἡ εἰκὼν τῆς Ἰωάννας μειδιώσης, ὅπως τὰς παρελθούσας ἡμέρας.

Ὀλίγον ἀνωτέρω εἶδε κεφαλὴν φαιάν, ἐνεργητικὴν καὶ ὑπερήφανον, κεφαλὴν Μεγάλου Κυρίου· ἦτο, ὁ θεῖός του Λουζινιὰκ καὶ αὐτὸς ἐπίσης, καὶ αἱ ἀκτῖνες τοῦ φωτὸς ἔπιπτον κατ' εὐθεῖαν ἐπάνω τους καὶ τὸ σύμβολον τοῦ Λουζινιὰκ ἔλαμπεν ἐκεῖ, ὡς νὰ εἶχε χαραχθῆ διὰ γραμμάτων πυρός. «Ἡ ζωὴ ἀνήκει εἰς τὴν πατρίδα, ἡ τιμὴ εἰς ἐμέ» ἐγέλασε χλευαστικῶς. «Ἡ ζωὴ εἰς τὴν πατρίδα!» Καὶ τί λοιπὸν εἶναι αὐτὴ ἡ πατρίς; Τίς σὲ διατάττει νὰ φονευθῇς, ὅταν ἦσαι πλήρης ζωῆς καὶ νεότητος, διὰ μίαν τέρψιν τοῦ αὐτοκράτορος, ἢ διά τινα φιλόδοξον σκοπόν; Μήτηρ ἡ πατρίς; Ἄπαγε! Ὑπάρχουσι λοιπὸν μητέρες, αἵτινες στέλουσι τὰ τέκνα των, ὅπως φονευθῶσι;

Καὶ ὅλαι αἱ κακαὶ σκέψεις, ὅλοι οἱ ἄνανδροι ὑπολογισμοὶ τῆς δειλίας, τοῦ φρικώδους φόβου, τὸν κατεῖχον, τὸν ἐκάλυπτον, τὸν συνέσφιγγον.

Παρετήρησε τὸ ὡρολόγιον. Ἦτο ἡ ὥρα παρὰ δέκα. Ἔκρουσαν τὴν θύραν. Ὁ ὑπηρέτης ἤρχετο νὰ τοῦ ἀναγγείλῃ ὅτι ὁ ἵππος ἦτο ἕτοιμος. Ἀπεκρίθη ὅτι ἔρχεται.

Ὁ κρότος τοῦ ὡρολογίου τοῦ ἐσφυρηλάτει τὸν ἐγκέφαλον. Ψυχρὸς ἰδρὼς διέτρεχε τοὺς κροτάφους του· δὲν ἔβλεπε πλέον· τὸ βλέμμα του εἶχε τὸ ἀπλανὲς τῆς παραφροσύνης.

Αἱ δέκα ἐσήμαναν. Οἱ δέκα κτύποι βραδέως, αὐστηρῶς, ἀντήχησαν εἰς τὴν νύκτα. Τοὺς ἐμέτρησε· ἔπειτα διηυθύνθη εἰς τὴν θύραν καὶ στηρίξας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ πλήκτρου, ἐστράφη ἄλλην μίαν φοράν. Συνήντησε πάλιν τὸ βλέμμα της. Αὐτή, πάντοτε, αὐτή. Μόνον τὸ μειδίαμά της ἔλαβεν ἔκφρασιν φρικώδους θλίψεως· ἦτο τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο, ὅταν τῇ ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ μάχη ἦτο διὰ τὴν ἐπαύριον· μειδίαμα ἀγωνίας καὶ τὸ στόμα ἐστραμμένον εἰς φρικώδη τρόμον.

Ἐνικήθη. Ἄφησε τὴν θύραν καὶ κρατῶν τὸ μέτωπόν του μεταξὺ τῶν χειρῶν του καὶ τῶν σπασμωδῶν δακτύλων του, ἐφώναζε ὀλολύζων, τὴν φωνὴν τῆς ἀδυναμίας... Δὲν δύναμαι... Ὄχι, δὲν δύναμαι. Καὶ ἔσχε τὸ θάρρος, διότι ὑπάρχουν στιγμαὶ καθ' ἃς ὁ φόβος δίδει θάρρος, ἔσχε τὸ θάρρος ν' ἀνοίξῃ τὸ παράθυρον καὶ νὰ φωνάξῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἐκεῖ κάτω ἀκίνητος ἐκράτει τὰς ἡνίας τοῦ ἀνυπομονοῦντος ἵππου.

Φέρε τον μέσα. Δὲν ἀναχωρῶ.

Δὲν ἀνεχώρησε. Ἡ νὺξ ὑπῆρξε μακρὰ καὶ φρικώδης, εἰκοσάκις ἠγέρθη διὰ ν' ἀναχωρήσῃ, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκεῖ ὅπου τὸ καθῆκον, ἡ τιμὴ καὶ ἡ συνείδησις τὸν ἐκάλουν.

Περὶ τὴν πρωΐαν ἤκουσεν ἀναστεναγμόν· διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν.

Ἦτο ἡ Ἰωάννα.

Ἔρρηξε κραυγὴν ἰδὼν αὐτήν.

— Ἐρρῖκε, δὲν ἀνεχώρησας λοιπόν;

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ὑπόκωφος θόρυβος ἀντήχησεν εἰς τὸν ἀέρα· πάραυτα τοῦτον διεδέχθη ἄλλος.

Ἦτο τὸ τηλεβόλον, τὸ ὁποῖον ἀντήχει ἐκεῖ κάτω.

Ἡ μάχη εἶχεν ἀρχίσει ἄνευ αὐτοῦ.

Τῷ ἐφάνη τότε ὅτι εἶδε τὴν μορφὴν τοῦ πατρός του αὐστηρὰν καὶ ἀμείλικτον καὶ ἐνεθυμήθη τοὺς τελευταίους του λόγους: λειποτάκτης! Καὶ τί ἄλλο ἦτο ἢ λειποτάκτης. Ἐμόλυνε τὰ παράσημά του, καὶ ἠτίμαζε τὸ γένος του. Ἐροβήθη ν' ἀποθάνῃ προτιμήσας τῆς πατρίδος του, τὸν ἔρωτά του.

Δὲν ἀπεκρίθη εἰς τὴν Ἰωάνναν.

Αὐτὴ ὅμως τὰ πάντα ἐννόησε.

Διηυθύνθη πρὸς αὐτὸν κάτωχρος, μὲ λάμποντας ὀφθαλμούς, μὲ ὕφος αὐστηρόν, ὡς δικαστοῦ καὶ μὲ φωνὴν μεγάλην, σοβαρὰν καθ' ἣν αἱ λέξεις ἔπιπτον ὡς κτύποι σφυρίου, καὶ τοῦ εἶπε βραδέως.

— Οὕτω λοιπὸν πρὸς χάριν μου δὲν ἐπῆγες, ὅπου ἡ τιμὴ καὶ τὸ καθῆκον σ' ἐκάλουν; Ἀλλ' αὐτὸ Ἐρρῖκε, δὲ Λουζινιάκ, καλεῖται ἀνανδρία!

Ἐσκίρτησεν ἐκεῖνος ἐκ τῆς ὕβρεως, ἥτις τὸν ἐμαστίγωσε κατὰ πρόσωπον. Ἠγέρθη κάτωχρος καὶ ὑποκλιθεὶς πρὸ αὐτῆς ἐξῆλθε.

Διηυθύνθη εἰς τὸν σταῦλόν του καὶ ἐπέσαξε τὸν ἵππον του. Ἵππευσε καὶ ἀνεχώρησε.

Ἦτο ἡ ὥρα ἐννάτη, ὅτε ἔφθασεν εἰς Σεδάν, εἰς τὴν μικρὰν οἰκίαν, ὅπου εἶχε καταλύσει. Ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ δωματίου του, εὗρε ἐσφραγισμένην ἐπιστολήν, ἣν ἤνοιξε: «*Εἶσαι ὁ πρῶτος, ὅστις μετὰ δέκα αἰῶνας διέγευσας τὸ σύμβολον τῶν Λουζινιάκ. Ἐπροτίμησας νὰ διατηρήσῃς τὴν ζωήν σου, ἣν ὀφείλεις εἰς τὴν πατρίδα σου, ἀλλ' ἀπώλεσας τὴν τιμήν, ἣν ὀφείλεις πρὸς σεαυτόν.*

Ἐλπίζω ὅτι γνωρίζεις τὸ καθῆκόν σου.

Ὑπογεγραμμένος

Ταγματάρχης δὲ Λουζινιάκ.

Τὸ ἑσπέρας ἦτο εἰς Bageilles. Ἀφοῦ ἐπληγώθη ὑπὸ σπάθης εἰς τὸ μέτωπον, καὶ ὑπὸ κερματίου βόμβας εἰς τὰ πλευρά, ἀφοῦ εἶδε φονευθέντας τρεῖς ἵππους ὑπ' αὐτόν, καὶ ὅταν ὁ ἥλιος,

ὁ μέγας ἐρυθρὸς ἥλιος ἔδυεν εἰς τὸν ὁρίζοντα, καὶ ἡ μάχη εἶχεν ἀπολεσθῆ, αὐτὸς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τελευταίων ἀποσπασμάτων, ἐμάχετο ἀκόμη καὶ ἐξεκένου τὸ τελευταῖον φυσίγγιόν του, ὅτε ἐχθρικὴ σφαῖρα προσέβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὸν ἐξέπλωσε νεκρόν.

Οἱ ἄνθρωποί του ἤγειραν τὸ σῶμά του καὶ τὸ ἔθαψαν ἐν βίᾳ, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου, ὑπὸ μίαν κυπάρισσον,

Τὴν ἐπαύριον, ὅταν συνέλεγον τοὺς νεκρούς, εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν, ἔφθασε μία μικρὰ συνοδεία ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας ἦτο εἰς ταγματάρχης γάλλος καὶ νέα γυνὴ μελανείμων. Ἐξέθαψαν τὸ πτῶμα. Ὁ ταγματάρχης τὸ παρετήρησε καὶ ἡ γυνὴ θρηνοῦσα ἐδείκνυε τὴν πληγήν, ψιθυρίζουσα. «*Εὖγε! ἡ πληγὴ εἶναι ἐκ τῶν ἔμπροσθεν*». Σήμερον εἰς τὸ κοιμητήριον τῶν Bageilles, δύναταί τις νὰ ἴδῃ εἰς γωνίαν μονήρη, τάφον ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι χαραγμένη ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή.

Ἐρρῖκος δὲ Λουζινιὰκ

Ἡ ζωὴ εἰς τὴν πατρίδα, ἡ τιμὴ εἰς ἐμέ.

Τῳόντι ὁ Ἐρρῖκος δὲ Λουζινιὰκ εἶχεν ἐπανακτήσει τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ τὸ σύμβολόν του.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) **Μαρία Ὀθωναίου**

ΑΠ' ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΣΙΚΑΓΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΔΟΣ ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΔΟΣ

Λ'.

Τὸ Κινεζικὸν Θέατρον

Ἐξερχόμεθα τοῦ καφφενείου. Ἐδῶ σταθμεύει δεκὰς Τούρκων, ἀληθῶν ὀθωμανῶν, οἵτινες ἀνὰ δύο φέρουν τὰ μικρὰ ἐκεῖνα κινητὰ κιβώτια, ἐν οἷς αἱ γυναῖκες τῆς Κ)πόλεως δίκην πτηνῶν ἐντὸς κλωβοῦ μεταφέρονται. Πολλαὶ κυρίαι περιφέρονται οὕτω ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἀνὰ τὴν ἔκθεσιν, ἀναπαυόμεναι ὀλίγον ἐκ τοῦ κόπου καὶ τῆς ἐξαντλήσεως, ἣν αἰσθάνεταί τις περιπατῶν ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας.

Ἡμεῖς προχωροῦμεν τυχαίως, χωρὶς κἂν νὰ εἰξεύρωμεν ποῦ πηγαίνομεν. Ἐδῶ παγόδαι Ἰνδικαί, ἐκεῖ τζαμὶα τουρκικά, ἐκεῖ Ἰαπωνικὰ τρακτίρια, καὶ ὀλίγον ἀπωτέρω Κινεζικὸν Θέατρον. Εἰσερχόμεθα εἰς αὐτό. Εἰς κώδων βροντερὸς ἀναγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔναρξιν τῆς παραστάσεως. Ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι Κινέζοι μὲ τὰς μακρὰς πλεξούδας των, τὰς ἀηδεῖς, τὰς τραβηγμένας, τὰς δίκην οὐρᾶς ψωραλέου ζώου ἀναρτωμένας ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς των. Φέρουν ὅλοι ἐν εἶδος ἀντεριῶν φαιοχρόων μέχρι τῶν ἀστραγάλων, καὶ ἐπ' αὐτῶν σάκκους ἀκόμψους, μὲ πλατείας χειρίδας. Νομίζει τις ὅτι τὰ ἐνδύματα κλαίουν ἐπάνω εἰς τὰ ἰσχνὰ αὐτά, τὰ ὠχρά, τὰ ἀναιμικὰ σώματα, ὅπως νομίζῃ ὅτι κλαίουν αἰωνίως τὰ στενὰ καὶ ἀπὸ τὰ πλάγια πρὸς τὰ ἄνω τραβηγμένα μάτια των, τῶν ὁποίων καὶ τὸ λευκὸν ἀκόμη φέρει τὴν χαλκοκίτρινον τοῦ προσώπου χροιάν.

Διὰ στενῆς λοξῆς κυανοχρόου κλίμακος ἀνήλθομεν πρὸς τὸ θέατρον. Ὡμοίαζε πολὺ πρὸς τὸ ἐδῶ θέατρον τῶν κωμωδιῶν μας μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι ὁ ἐπικρατῶν χρωματισμὸς ἦτο ὁ κυανοῦς καὶ πράσινος. Δεύτερος κώδων ἐκκωφαντικώτερος τοῦ πρώτου ἀνήγγειλε τὴν ἔγερσιν τῆς αὐλαίας. Ἐπὶ τῆς σκηνῆς εἰκοσὰς περίπου κινέζων μελανοφόρων, μὲ παραδόξους πίλους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἦτο παρατεταγμένη κατὰ σειράν. Ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἔφερε διὰ τῶν δύω χειρῶν πρὸ τοῦ στόματος ἐν εἶδος μακροῦ αὐλοῦ, πλὴν ἑνός, ὅστις ἵστατο πρὸ τυμπάνου χαλκίνου, καὶ ἄλλου ὅστις περιέστρεφε τὸ ἓν περὶ τὸ ἄλλο δύω ἀνεστραμμένα ταψιά. Ἦτο ἡ κινεζικὴ ὀρχήστρα.

Αἴφνης ὁρμᾷ ὡς παράφρων πωγωνοφόρος τις ἀπὸ τὰ παρασκήνια, πηδᾷ εἰς τὸ μέσον τῶν ἄλλων, καὶ ὑψοῖ εἰς τὸν ἀέρα μικρὰν ῥάβδον, δίδων οὕτω τὸ σύνθημα τῆς ἐνάρξεως τῆς μουσικῆς. Τότε ἤρχισεν ἀληθὴς ἀλαλαγμός, τέλειον πανδαιμόνιον ἀπαισίων ἤχων, μονοτόνων, γρυλιστικῶν, κατασχιζόντων ἀνιλεῶς τὴν ἀκοήν. Ἐνῷ ἐσκεπτόμεθα πῶς νὰ ἐξέλθωμεν, πῶς νὰ τραπῶμεν εἰς φυγήν, πῶς νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ἀπὸ τὴν κόλασιν ἐκείνην, ἣν οὐδεὶς ἄνθρωπος μέχρι σήμερον ἐφαντάσθη, ἡ μουσικὴ ἐσίγησε· εἰς τῶν παρασκηνίων τότε προέβαλον ἀναμὶξ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πλουσίως ἐνδεδυμένοι, σιγηλοὶ δὲ κατέλαβον τοὺς ἐν εἴδει ἐκκλησιαστικῶν στασιδίων θρόνους των.

Προφανῶς ἓν ζεῦγος ἐξ αὐτῶν ἦτο τὸ βασιλικόν. Διεκρίνετο καὶ ἀπὸ τὴν πολυτελεστέραν ἐνδυμασίαν καὶ ἀπὸ τοὺς πολυτίμους λίθους, οὓς ἔφερε πρὸ τοῦ στήθους καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἀπὸ τὸ ὑψηλότερον κάθισμα, καὶ ἀπὸ τὸ σέβας τὸ ὁποῖον οἱ λοιποὶ ἀπένεμον πρὸς αὐτό. Ὁ βασιλεὺς ἔφερεν ἓν εἶδος περιέργου σκούφου, ὁμοιάζοντος πολὺ πρὸς μικρὸν ταψί. Κατὰ τὰ ἄλλα, τὸ σχῆμα καὶ οἱ στολισμοὶ τῆς ἐνδυμασίας του ἦσαν ἐντελῶς ὅμοιοι πρὸς τοὺς τῆς βασιλίσσης. Ἡ μόνη διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν γένει ἔγκειται εἰς τὸ πρόσωπον.

Αἱ γυναῖκες τὸ ζωγραφίζουν καὶ μετὰ ταῦτα τὸ διακοσμοῦν μὲ στρογγύλα ψίγματα ἀργύρου καὶ χρυσοῦ. Τὸ τέλειον κάλλος, τὸ ὁποῖον ἔχουν ὑπ' ὄψει των ἐν τῇ τέχνῃ ταύτῃ δὲν εἶναι προφανῶς τὸ παρ' ἡμῖν ὡς τοιοῦτο θεωρούμενον. Τὸ λευκὸν καὶ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τοῦ προσώπου, οὐδεμίαν ἔχει ὁμοιότητα μὲ τὸ σύνηθες εἰς τὰς λευκὰς φυλάς. Ἁπλῶς νομίζετε ὅτι καλύπτουν τὸ πρόσωπόν των μὲ ἓν τεμάχιον κολλαρισμένον χασέ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μὲ χρῶμα βυσσίνου καὶ ἴου σχηματίζονται δύο στρογγύλα μῆλα παρειῶν, καὶ δύω χείλη, καὶ μὲ μαύρην μελάνην δύο ψιλαὶ καμπυλωταὶ γραμμαὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ μετώπου, πολὺ ὑψηλότερα τῶν ὀφθαλμῶν. Σκορπίσατε τώρα ἐπὶ τοῦ συνόλου αὐτοῦ ψίγματά τινα χρυσοῦ, συγκολλήσατε πολὺ ὑψηλὰ εἰς τὸ μέτωπον τρίχας ἀραιάς, μαύρας, χωρὶς στιλπνότητα καὶ ζωήν, ἀναστρέψατέ τας εἰς κόμβον εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς, στηρίξατέ τας μὲ καρφίδας μακράς, μέχρι τοῦ μέσου μόνον τοῦ μήκους των ἐντὸς τοῦ κόμβου βυθιζομένας, σχηματίσατε ἐκ τῆς καταλλήλου τοποθετήσεως αὐτῶν ἓν εἶδος ἀκτινωτοῦ καὶ ἔχετε τὸν τύπον τῆς γυναικείας καλλονῆς τῶν Κινέζων.

Οὕτω παρατεταγμέναι ἡ βασίλισσα μετὰ τῆς ἀκολουθίας της καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς ἰδικῆς του, μὲ ἀτελείωτον συνέχειαν ἀπὸ *τσίγγ-χὶν κὰν-γκὲν* κτλ. ἐξηκολούθουν τὸν διάλογόν των, χωρὶς νὰ κινοῦνται ἀπὸ τὰς θέσεις των, οὔτε τὰς χεῖράς των νὰ ἀποσποῦν ἀπὸ τοῦ στήθους των, ὅπου τὰς ἔχουν ἐσταυρωμένας, οὔτε εἰς τὸ πρόσωπόν των τὸ ἐλάχιστον νὰ ἐπιτρέπουν μορφασμὸν ἢ μυϊκὴν συστολήν. Μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ ἐκνευριστικὴ φωνὴ των ὑψοῦται εἰς κλίμακα τόνων ἀφόρητον, ὅτε καὶ φαίνονται κατάγοντες καλλιτεχνικὸν θρίαμβον, ἐὰν τοὐλάχιστον κρίνῃ τις ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς

ἐνθουσιώδους ἐπιδοκιμασίας, ἣν οἱ Κινέζοι θεαταὶ ἐκδηλοῦν κατὰ τὰς στιγμὰς αὐτάς.

Ἡ παράστασις διεξάγεται οὕτω ὁμαλῶς, ὅτε αἴφνης εἰσπηδᾷ ὡς μαινόμενος ἐκ τῶν παρασκηνίων εἷς γελωτοποιὸς τερατωδῶς γελοῖος, ὁ ὁποῖος δι' ἀηδῶν κινήσεων καὶ ἁλμάτων καὶ κραυγῶν, φαίνεται ζητῶν νὰ διασκεδάσῃ τὰς αὐτῶν μεγαλειότητας. Τὰ παίγνιά του συμπληροῦνται μὲ ἐπικινδύνους καὶ ἀρκετὰ τεχνηέντως τοῦ σώματος ἀσκήσεις, καθ' ἃς κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ κεφαλὴ ἀναπληροῖ τοὺς πόδας ὡς στηλοβάτης τοῦ σώματος καὶ τἀνάπαλιν.

Ὁ κώδων καὶ πάλιν σημαίνει, ἡ αὐλαία πίπτει, ἵνα ἀμέσως ἀνεγερθῇ. Αἱ αὐτῶν Μεγαλειότητες ἐξηφανίσθησαν, τοὺς ἀναπληροῖ δὲ ἡ ὀρχήστρα, φρικωδῶς καὶ μονοτόνως γρυλλίζουσα, ὅτε αἴφνης εἰκοσὰς χορευτριῶν ὁρμᾷ ἐκ τῶν παρασκηνίων. Αἱ κινήσεις τῶν γυναικῶν αὐτῶν εἶναι παράδοξοι. Νομίζετε ὅτι εἶναι μεθυσμέναι καὶ ὅτι εἰς πᾶν βῆμά των οἱ πόδες των κλονίζονται. Ἡ περίεργος ἐνδυμασία των μᾶς ἀπασχολεῖ. Τὰ φορέματά των καὶ φέρουν ἴσως τριάκοντα τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου σχηματίζονται ἀπὸ φύλλα ὡσεὶ μεγάλου δένδρου, ἀλλὰ παντοειδῶν χρωμάτων καὶ μεγεθῶν. Οὕτω ἐκ τῶν διαφόρων δεξιῶν αὐτῶν κινήσεων, ἄλλοτε μεταβάλλονται εἰς τριαντάφυλλα ἄλλοτε εἰς ὑακίνθους καὶ ἄλλοτε εἰς ἄλλα ἄνθη βλαστάνοντα μόνον εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους. Ἐνῷ οὕτω ἀσχολοῦνται εἰς καταρτισμὸν ὡραίας ἀνθοδέσμης, μία ἐξ αὐτῶν ὑψοῦται ὑπὲρ τὰς καὶ ἄλλας τότε τὸ φρικωδέστερον τῶν θεαμάτων μοὶ ἀποσπᾷ κραυγὴν λύπης. Ἡ δυστυχὴς δὲν εἶχε πόδας, ὡς ὅλαι αἱ συνάδελφοί της. Ὑπὸ τὸν ἀστράγαλον ἀκριβῶς, φέρει τὸν ἄκρον πόδα ὅλον τόσον πεπιεσμένον, ὥστε ὁμοιάζει πρὸς μικρὰν σφαῖραν, ἐφ' ἧς στηρίζει ὅλον τὸ σῶμά της. Τὴν σφαῖραν αὐτὴν τὴν ἔχουν καλύψει μὲ χρυσοκέντητον ὕφασμα, καὶ δι' αὐτῆς τρεγγλίζουσαι καὶ κλονιζόμεναι ἐκτελοῦν τοὺς δυσκολωτάτους καὶ ἐπικινδύνους αὐτοὺς χορούς.

Δὲν εἶχον πλέον διάθεσιν νὰ μείνω εἰς τὸ θέαμα αὐτό, νὰ βλέπω συνεχιζομένην καὶ παρατεινομένην τὴν ἀγωνίαν τῶν δυστυχῶν αὐτῶν ἠκρωτηριασμένων ὑπάρξεων. Νὰ εἶναί τις χωρὶς πόδας διὰ νὰ κάθηται, νὰ μὴ κινῆται, ὡς ὁ νόμος τῶν Κινέζων ἐπιβάλλει εἰς τὰς γυναῖκας, τὸ ἐννοῶ, ὅσον μωρὸν καὶ τερατῶδες καὶ ἐὰν τὸ νομίζω. Ἀλλὰ νὰ εἶναι ὑπεχρεωμέναι νὰ ἐκτελοῦν τοὺς δυσκολωτάτους ἐκείνους χοροὺς καὶ τὰς ἐπικινδύνους κινήσεις χωρὶς πόδας τοῦτο εἶναι ἀπάνθρωπον, προδίδον τὸν βαθμὸν τῆς ψυχρᾶς σκληρότητος, ἥτις μαστίζει τὰ πρὸς τὰ μέσα ἐσκαμμένα στήθη τῶν υἱῶν τοῦ Οὐρανίου κράτους.

Ἀπεμακρύνθημεν τοῦ κινεζικοῦ περιπτέρου ἀποκομίζουσαι τὰς χειρίστας τῶν ἐντυπώσεων. Τὸ θέαμα ἐκεῖνο οὐδεμίαν ἐνεποίει εὐάρεστον συγκίνησιν, οὐδόλως ἱκανοποιεῖ καὶ τὰς ἐλαχίστας τοῦ ἀπειροκαλεστέρου θεατοῦ ἀπαιτήσεις. Οὔτε κάλλος, οὔτε ἰσχύς, οὔτε σωματικὴ ῥώμη, οὔτε δεξιότης, οὔτε εὐφυΐα, οὔτε αἴσθημα, οὔτε τοὐλάχιστον μέγα τι κακόν, ἢ θηριῶδες. Ἀνθρωπάρια ἡμιτελῆ, ἀσθενικά, πλαδαρά, μὲ ἐσβεσμένα βλέμματα, ἐκμεταλλευόμενα τὰς ἠκρωτηριασμένας συντρόφους των, καὶ ἐπιδεικνύοντα ἀντὶ κερματίων χρυσοῦ τὰ ἕλκη καὶ τὰς ἀθλιότητας τοῦ βαρβάρου πολιτισμοῦ των.

Ἀλλ' ὁ κ. Ward μᾶς ἀνέμενε εἰς τὸ Μέγαρον τῶν Μεταλλείων. Διεσχίσαμεν τὴν Ἰαπωνικὴν ἀγορὰν μὲ τὰ μικροσκοπικὰ ἐργαστήριά της καὶ τὰ μικροσκοπικὰ ἔπιπλα καὶ σκεύη καὶ κομψοτεχνήματά της, τὰς Ἰνδικὰς παγόδας, τοὺς Βουδικοὺς ναούς, τὰς ἀραβικὰς συνοικίας μὲ τοὺς μαύρους ἀνθρώπους των καὶ τὰ λευκὰ ὑπομονητικὰ τετράποδά των, τὰς ἐκθέσεις τῶν θηρίων καὶ τὰ ἱπποδρόμια μὲ τὰς θορυβώδεις ὀρχήστρας των καὶ ἐξήλθομεν οὕτω εἰς τὸν κυρίως περίβολον τῆς Ἐκθέσεως. Δι' ὀλίγων βημάτων μετηνέχθημεν ἀπὸ τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς εἰς τὸν Νέον Κόσμον μὲ τὰ μυθολογικοῦ πλούτου μέγαρα καὶ τὰ ἀνθοσκεπῆ ἄνδηρα καὶ τοὺς πλωτοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς τεχνητὰς λίμνας.

Ἐπεριπατήσαμεν τέταρτον ὅλον ὥρας ὑπὸ καυστικὸν ἥλιον, μέχρις οὗ διεκπεραιωθῶμεν εἰς τὸ Μέγαρον τῶν Μεταλλείων, ἐν ᾧ εἶχον μετενεχθῆ οἱ θαυμασιώτεροι τῶν εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ἐγκεκλεισμένων θησαυρῶν, ἐν ᾧ τὰ ἀγενῆ μετὰ τῶν εὐγενῶν μετάλλων ἐτάσσοντο ἀδιακρίτως τῆς αἴγλης ἢ τῆς εὐτελείας των, τὸ ἓν παρὰ τὸ ἄλλο, ἐν ᾧ οἱ πολύτιμοι λίθοι εἰς ἀπειροπληθεῖς χρωματισμοὺς καὶ μυρία σχήματα καὶ ἀπίστευτα μεγέθη ἐξετίθεντο προκλητικώτατοι, διεγείροντες παλμοὺς πόθων καὶ ὀνείρων εἰς τὰς ἀδυνάτους πάντοτε πρὸ τοιούτων θεαμάτων γυναικείας καρδίας.

Ὁ κ. Ward, ὁ φίλος καθηγητὴς καὶ μέγας ἐκθέτης, μᾶς ἀνέμενε μετὰ τῆς κ. Coonley. Τὸ πρόγευμα εἶχεν ἤδη παρατεθῆ εἰς τὸ γραφεῖόν του, πρόγευμα λιτόν, ἀπέριττον ἐκ ψυχρῶν πουλαρικῶν καὶ χοιρομηρίων καὶ καρπῶν.

Ἀλλ' ὅ,τι ἰδίᾳ μᾶς ἐξέπληξεν ἦτο φιάλη ζύθου, τοποθετημένη ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἐφαίνετο ἐκεῖ ὡς παρείσακτος, ὡς ἐνοχοποιητικόν τι σκεῦος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὁ ἀμφιτρύων μας ἔσπευδε νὰ ἀπαλλαγῇ. Πρὶν ἢ ἀρχίσωμεν νὰ τρώγωμεν, μᾶς προσεκάλεσε νὰ πίωμεν. Πρέπει νὰ ἐλευθερώσωμεν ταχέως τὸ τραπέζι μας, εἶπε γελῶν, ἀπὸ τὴν φιάλην καὶ τὰ ποτήρια αὐτά. Οἱ ἐπισκέπται θὰ μᾶς ἴδουν πίνοντας καὶ τοῦτο θὰ κάμῃ κακήν, πολὺ κακὴν ἐντύπωσιν. Καὶ μόνος χωρὶς νὰ ἀναμείνῃ τὸν ὑπηρέτην, εὐθὺς ὡς ἐκενώσαμεν τὰ ποτήριά μας, ἔσπευσε νὰ τὰ κρύψῃ εἰς παράμερον μέρος, ἀναπνέων, οὕτως εἰπεῖν, ἐλευθερώτερον καὶ ἀπηλλαγμένος ἤδη μεγάλης στενοχωρίας.

Ἠρχίσαμεν ἀπὸ τὸ τμῆμα τῶν ἀερολίθων. Ἦτο τὸ περιεργότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον ὅλων τῶν ἄλλων. Ὑπῆρχον ἐκεῖ ἀερόλιθοι μεγάλοι σχεδὸν ὅσον ὁ βράχος, ὁ σχιστὸς λεγόμενος. Ἀερόλιθοι, οἵτινες ἐζύγιζον χιλιάδας κοιλόγραμμα, καὶ οἵτινες ἐν τῇ πτώσει των μεγάλας ἐπέφερον καταστροφάς. Ἀερόλιθοι συλλεγμένοι ἐκεῖ ἀπὸ τὰ τέσσαρα τοῦ κόσμου σημεῖα παρὰ τοῦ καθηγητοῦ Ward, τοῦ ἀκαμάτου τούτου θησαυροσυλέκτου, ὅστις εἶχε διαπλεύσει ὀγδοήκοντα ὅλας φορὰς τὸν ὠκεανόν, περιηγούμενος τὸν κόσμον ὅλον καὶ πλουτίζων τὰς θαυμασίας συλλογάς του.

Μετὰ τοὺς ἀερολίθους τὸ περιεργότερον τμῆμα εἶναι τὸ τῶν ἀποκρυσταλλομένων γιγαντίων κορμῶν τῶν δένδρων. Δένδρα κολοσσιαῖα τῶν παρθένων δασῶν τῆς Καλλιφορνίας, δένδρα ὧν τοὺς κορμοὺς μόλις τρεῖς ἄνδρες δύνανται νὰ ἐναγκαλισθοῦν, καὶ τὰ ὁποῖα τίς οἶδε ἐπὶ πόσους αἰῶνας καὶ συνεπείᾳ τίνων γεωλογικῶν μεταβολῶν κατεπλακώθησαν ὑπὸ τὴν γῆν. Ἤδη διατηροῦντα ὅλον τὸν ὄγκον των, ὅλας τὰς ἰδιοτρόπους καμπύλας τῶν κορμῶν των, ὅλας τὰς ἶνας καὶ τὰς φλέβας καὶ τὰ τοιχώματα καὶ τοὺς κυττάρους των, ἀλλ' ἐν πλήρει ἀπολιθώσει, ἐν πλήρει ἀποκρυσταλλώσει, ἀποτελοῦν τὸ θαυμασιώτερον τῶν φαινομένων τοῦ φυτικοῦ καὶ ὀρυκτοῦ ἐν ταὐτῷ βασιλείου. Ὅ,τι ἰδίᾳ ἀποτελεῖ ἀληθὲς τερατούργημα τῆς φύσεως, ἀληθὲς γιγάντειον αὐτῆς γονιμότητα εἶναι κορμός τις τοιούτου δένδρου, περιφερείας δέκα περίπου μέτρων καὶ ὕψους ἑπτὰ ἕως ὀκτώ. Ἐπιτηδείως σκαφεὶς καὶ λαξευθεὶς ἔσωθεν ἀποτελεῖ ὁλόκληρον αἴθουσαν ἐν τῷ κοιλώματί του, ἐν τῷ μέσῳ δ' αὐτῆς διὰ κλίμακος ἑλικοειδοῦς ἀνέρχεταί τις πρὸς ἀνώγειον διαμέρισμα, τὸ ὁποῖον περιβάλλεται ὑπὸ κιγκλιδώματος διατρήτου, ἀποτελουμένου ὑπὸ τοῦ φλοιοῦ τοῦ κορμοῦ καταλλήλως ἐπεξεργασμένου. Ὁλόκληρος δηλαδὴ διώροφος οἰκία, δυναμένη νὰ περιλάβῃ ὑπὲρ τοὺς πεντήκοντα ἀνθρώπους, λαξευμένη ἐντὸς τοῦ κορμοῦ ἑνὸς δένδρου. Εἰσήλθομεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν ἄλλων, ἀνήλθομεν τὴν περίκομψον ἐκείνην κλίμακα καὶ ἐκάμαμεν τὸν γῦρόν μας ἐπὶ τοῦ κιγκλιδωτοῦ ἐξώστου. Καὶ ἐφαντάσθην διὰ μίαν στιγμὴν τὸ κολοσσιαῖον ἐκεῖνο δένδρον ἀνὰ τὰς ἀπεράντους παρθενικὰς ἐκτάσεις τῆς Καλλιφορνίας, οὐχὶ ἀπεσκελετωμένον, ξηρόν, ἄγονον καὶ ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης χειρὸς τόσον ἀνηλεῶς ἠκρωτηριασμένον, ἀλλ' ἀκμαῖον, ζῶν, γιγάντειον, ἐκτεῖνον τοὺς κλάδους του μὲ τὸ σμαράγδινον καὶ ἠρέμα διὰ τῆς πνοῆς τοῦ ἀνέμου ψιθυρίζον φύλλωμά του εἰς κυκλικὴν ἔκτασιν λεύγης ὅλης ἴσως, περιλαμβάνον χιλιάδας καλιὰς μὲ νεοσσοὺς μυριοχρόους. Καὶ ἐνόμισα ὅτι ἤκουον τὸ στοργικὸν τερέτισμα τῶν πτηνῶν, τὰς μουσικὰς συμφωνίας των ἀνερχομένας ὑψηλὰ πρὸς τὰ δώματα τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ὑμνουν διὰ τὰ θαυμάσια αὐτὰ καὶ καταπληκτικὰ δημιουργήματά του.

25Η ΜΑΡΤΙΟΥ

Τοῦ Μάρτη ξξημέρωσε ἡ ζηλεμένη 'μέρα
ὅπου μὲ χίλιαις εὐωδιαῖς γεμίζει τὸν ἀέρα !...
ἀπ' τὰ οὐράνια πέφτουνε δροσιᾶς μαργαριτάρια,
καὶ διαμαντόβρεκτα πουλιὰ κυλιοῦνται 'ς τὰ χορτάρια !.,
'Ενθύμησι γοργόφτερη ἄχ!! πέταξε καὶ πάλι
σὲ μακρυσμένη ἐποχή, σὲ ἐποχὴ μεγάλη !...
ἄχ!! πέταξε σὲ ἐποχὴ ποῦ τὰ σπαθιὰ 'μιλοῦσαν
ποῦ ἡ πέτραις 'νοιώθαν τὴ σκλαβιὰ καὶ λευτεριὰ ζητοῦσαν!!...

Ἦλθε ἡ 'μέρα π' ἄνθισαν μαζὺ 'ς ἕνα κλωνάρι,
κρῖνος καὶ δάφνη κ' ἔκαμαν τρισέβαστο κοντάρι !!..,
θαρῶ τὸ βλέπω 'ς τὸ λευκὸ τοῦ καλογήρου χέρι,
περήφανα τὴ γαλανὴ σημαία μας νὰ φέρῃ !...
νὰ κυματίζῃ εὔμορφα 'ς τῆς ἐκκλησιᾶς τὴ θύρα,
—τὸ 'χαν τιμή τους τὸν καιρὸ ἐκεῖνο, τέτοια μοῖρα
νὰ 'χουν οἱ ἄνδρες νὰ θωροῦν σημαία 'ς τὸ πλευρό τους
ἄχ!!... μπρός Της ἐγονάτιζαν καθὼς καὶ 'ς τὸ Θεό τους !

Μαρία Πίπιζα

ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ἡ ἐπιστολή σου, ἀγαπητή μοι Κοραλία, μὲ ἀφύπνισεν ἐκ βαθυτάτου ληθάργου, εἰς ὃν πολὺ ἐπεθύμουν νὰ μένω, εἰ δυνατὸν διὰ παντός. Νὰ μεμψιμοιρήσω ἐναντίον σου ἢ νὰ σοὶ ὀφείλω χάριτας; Τὸ μέλλον θέλει δείξει τοῦτο, ἀλλ' ἐὰν κρίνω ἐκ τῶν τόσῳ εὐαρέστων ὡρῶν, ἃς ἔκτοτε διῆλθον, βεβαίως πρέπει νὰ σοὶ εἶμαι εὐγνώμων.

Ἐὰν δὲ ἡ ἐπιστολή σου μὲ ἀφύπνισεν, ἐὰν αἱ ἐν αὐτῇ ἀδελφικαὶ πρός με ἐκφράσεις ἐπανέφερον εἰς τὴν καρδίαν μου τοὺς παλμούς, ὁ κ. Φριδεντάλ, ὁ τέλειος καλλιτέχνης, ὃν ηὐτύχησα τελευταῖον ν' ἀκούσω ἑσπέραν τινὰ ἀνεζωογόνησε τὸ πνεῦμά μου, ἡ δὲ δοθεῖσα ἐν τῷ Ὠδείῳ συναυλία ἀνεζωπύρωσε τὰ πατριωτικά μου αἰσθήματα.

Ὁ κ. Φριδεντάλ εἶναι βεβαίως πρώτης δυνάμεως δεξιοτέχνης. Αἱ δὲ συνθέσεις του πλήρεις χάριτος καὶ τέχνης· πρὸς δὲ κατέχει μνήμην ἀπέραντον. Ἡ *ἔκφρασίς* του ἐν τῇ ἐκτελέσει—κατ' ἐμὲ—φαίνεται βεβιασμένη πως, ἀλλὰ καὶ πάλιν εἶναι ἄδικον νὰ ἐπιφέρῃ τις γνώμην ἐπὶ τῆς ἐκφράσεως ἐκ τῆς μιᾶς καὶ μόνης ἀκροάσεως. Τίς οἶδεν ὑπὸ ποίας ψυχικὰς ἐντυπώσεις εὑρίσκετο ἀπέναντι τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ, ἔστω καὶ τοῦ μᾶλλον ἐκλεκτοῦ τῆς πόλεώς μας! Τὸ πρόγραμμά του πλούσιον, ποικίλον· ἐκ τῶν πολλῶν καὶ δύο ἔργα τοῦ Σωπέν: ἡ ἐν «sol mineur» νυκτῳδία, ἡ συντεθεῖσα ἐπὶ τῷ θανάτῳ νεάνιδος λατρευούσης τὸν πολωνὸν ῥαψῳδὸν μέχρις ὑστάτης αὐτῆς πνοῆς καὶ τὸ

ἐν «do dièze mineur» στρόβιλος, ἐπίσης λεπτὴ καὶ αἰσθηματικὴ σύνθεσις, ὅπως πᾶν ὅ,τι ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ.

Ὁ κλειδοκυμβαλιστὴς φιλοδοξῶν νὰ ἐπιδείξῃ ἔτι μᾶλλον τὴν δεξιότητά του περιετύλιξε δι' ἰδίων ποικιλμάτων τὴν νυκτῳδίαν, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐπιδέχεται ἡ μουσικὴ τοῦ Σωπέν. Αὐτὸς οὗτος ὁ συνθέτης, ἀπηγόρευσε τοῦτο εἰς τίνα, νομίζεις; Εἰς τὸν ἐξοχώτερον καὶ μᾶλλον πρωτότυπον ποικιλτήν, ἂν ἐπιτρέπεται ἡ ἔκφρασις, τοῦ κλειδοκυμβάλου, εἰς τὸν Λίστζ, ὅστις ἐπειράθη τοῦτο ἐν μουσικῇ ἑσπερίδι παρὰ τῇ κ. Γεωργίᾳ Σάνδῃ. Οὐδὲ ἡ παρουσία τοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκλεκτοτέρου ἀκροατηρίου τῆς ἐποχῆς του, οὐδὲ ἡ ἁβρότης τῆς συναδελφότητος ἐκώλυσαν τὸν Σωπὲν νὰ ἐγερθῇ ἐκ τῆς θέσεώς του καὶ διακόψῃ ἐν ἀγανακτήσει τὸν μοναδικὸν τοῦτον ποικιλτὴν διὰ τῶν ἑξῆς λέξεων: «*Ποίκιλε, κόσμει κατὰ τὴν ἰδιοφυΐαν σου πάντας τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ὁ Σωπὲν πρέπει νὰ μένῃ Σωπέν.*»

Τὸ πρόγραμμα τοῦ κ. Φριδεντὰλ ἐπεσφράγιζεν ἡ ὡραία, ἀλλὰ καὶ δυσχερεστάτη κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν 12η ῥαψῳδία τοῦ Λίσζτ, ἣν ἐξετέλεσεν ἀναντιρρήτως μετὰ μεγάλης τέχνης, ἀλλ' ἥτις θὰ ἐξετελεῖτο ἴσως ἔτι τελειότερον, ἐὰν δὲν προηγοῦντο αὐτῆς *13* ὅλα τεμάχια.

Τὴν παράστασιν ἐτίμησαν αἱ πριγκήπισσαι Σοφία καὶ Μαρία μετὰ τῆς ἀκολουθίας Των.

Ὅ,τι ἐθαύμασα κυρίως εἶναι ἡ πρόοδος τῶν συμπολιτῶν μου ἐν τῇ μουσικῇ. Ἄλλοτε, οὐχὶ καὶ πρὸ πολλοῦ χρόνου, ἡ μακαρίτις Φρίμ, ἡ ἀληθῶς ἔξοχος ἐκείνη κλειδοκυμβαλίστρια ἔδιδε μίαν συναυλίαν κατ' ἔτος, δι' ἣν μετὰ κόπου καὶ μόχθου κατώρθου νὰ διαθέσῃ 250 ἕως 300 εἰσιτήρια, ἐν ᾧ καὶ τῆς ἐκτιμήσεως καὶ τῆς ὑποστηρίξεως τῆς ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως ἐτύγχανε. Νὰ τηρήσῃ δὲ σιγὴν τὸ ἀκροατήριον ἀπέναντι τῆς θείας ἐκείνης ἐκτελέσεως ἦτο αὐτῷ ἀδύνατον. Καίτοι ἐθαύμαζε, καίτοι συνεκινεῖτο, δὲν ἔπαυον οἱ ψιθυρισμοί, πολλάκις δὲ καὶ οἱ μεγαλόφωνοι διάλογοι. Νῦν ἡ μία διαδέχεται τὴν ἄλλην καὶ οἱ Ἀθηναῖοι σπεύδουσιν ἅπαντες νὰ τιμήσωσι καὶ μετ' ἀπιστεύτου προσοχῆς παρακολουθοῦσι τὴν μουσικήν—ἔστω καὶ κλασικὴν καὶ ὅταν αὐτὴ εἶναι μετρία κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν.

Τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα τὰς περὶ τοῦ Ὠδείου ἐντυπώσεις μου.

Ἰωάννα ἡ Ἄγνωστος

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΗΣ κ. ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΚΕΧΑΓΙΑ

Ἐνώπιον ἐκλεκτοῦ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου ἀποτελουμένου ἰδιαίτατα ὑπὸ κυριῶν, ἀνέγνωσεν ἡ κ. Καλλιόπη Κεχαγιᾶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ τὴν περὶ τοῦ Ἀμερικανοῦ Σάνερ μελέτην της, μὲ προοίμιον θεωρητικῶν δισμῶν τοῦ ἔρωτος καὶ τὴν γνωστὴν ἀλληγορίαν τοῦ Προμηθέως δεσμώτου.

Τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἥρωός της ἡ κ. Κεχαγιᾶ ἀνέδειξεν ἐν ὅλῃ τῇ ὑπεροχῇ του, διὰ γλώσσης ἐκλεκτῆς καὶ ὕφους ἐπαγωγοῦ, χειροκροτηθεῖσα ἐν τέλει καὶ δεξαμένη τὰ συγχαρητήρια τῶν ἀκροατῶν της. Τὴν ἀναγνωστικὴν ἑσπερίδα τῆς κ. Κεχαγιᾶ ἐτίμησε καὶ ἡ Α. Μεγαλειότης ἡ Βασίλισσα μετὰ τῆς ἡγεμονόπαιδος Μαρίας καὶ τῆς ἀκολουθίας της.

Ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Θεμιστοκλέους πτωχῆς πολυμελοῦς οἰκογενείας, ἀνώνυμος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως δρ. 5.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Δα Μ. Π. **Λαμίαν**. Δημοσιεύεται σήμερον. Εὐγνωμονοῦμεν δι' εὐχὰς ὀκταετηρίδος. Ἀντίτιμον ἡμερολογίων Λ. ἐλήφθη.—Καν Α. Μ. **Μαντούδιον**. Δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τὴν πρότασίν σας ἐξαιρετικῶς δι' ὑμᾶς. Ἕκαστον φύλλον «Οἰκιακῆς» λεπ. 25. Τὰ χρήματα στέλλετε ἐντὸς συστημένης ἐπιστολῆς.—Δα Αἰ. Ε. Δρ. **Ζαγαζίγ**. Ζητήσατε ἡμερολόγια εἰς λ]σμόν μας παρὰ κ. Ταμπακοπούλου. Φύλλα ἀπεστάλησαν νέα συνδρομητρίᾳ. Εὐγνωμονοῦμεν δι' εὐγενῆ φροντίδα. Δημοσιευθήσεται. — Καν Α. Σ. Σκλ. **Πάτρας**. Ἐλήφθησαν. «Οἰκιακὴ» ἀπεστάλη. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς. — Καν Μ. Λ. Α. **Αἴγιον**. Συγχαίρομεν δι' ὡραῖα αἰσθήματα καὶ ὑψηλὰς ἰδέας, καὶ εὐχαριστοῦμεν δι' εὐγενῆ προθυμίαν. Ἐλήφθη. — Καν Λ. Χ. Χ. **Σουλινᾶν**. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν —Καν Α. Γ. **Κων]πολιν**. Πέντε ἡμερολόγια καὶ ζητούμενα φύλλα ἀπεστάλησαν.—Καν Αἰ. Δ. **Ἀλεξάνδρειαν**. Τὸ ἔθιμον αὐτὸ δὲν εἰσήχθη εὐτυχῶς εἰσέτι ἐν Ἑλλάδι. Γάμος ἐκ συνθήκης καὶ διὰ δημοσιευμάτων ἀποτελεῖ παράδοξον παρῳδίαν τῆς ἐπισημοτέρας πράξεως τοῦ βίου. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐκλογὴ κατόπιν ἀμοιβαίας ἐκτιμήσεως καὶ συμπαθείας, ὁ γάμος εἶναι ἐπιχείρησις, ἐξ ἧς ἀμφότεροι οἱ συμβαλλόμενοι ζημιοῦνται μᾶλλον ἢ ὠφελοῦνται. — Καν Εὐ. Τρ. **Βάρναν** Ἀποδείξεις ἐστάλησαν μετ' ἐπιστολῆς.—Καν Ε. Στ. **Βέγχαν**. Εὐχαριστοῦμεν διὰ προθυμίαν. Νομίζω ὅτι ἡ διδασκάλισσα θὰ ἀναμείνῃ μέχρι τῆς ἐδῶ ἀφίξεώς σας.—Καν Ε. Μ. **Ἡράκλειον**. Ἀπείρους καὶ θερμὰς εὐχαριστίας δι' εὐγενῆ προθυμίαν.—Κον Θ. Ι. **Λάρνακα**. Ἐνεγράφητε. Φύλλα ἀπεστάλησαν εὐχαρίστως. —Καν Α. Α. **Σιμπὶν-ἐλ-Κόμ**. Ἐστάλησαν. Ἀποστείλατε συνδρο-

μήν, εἴτε διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἴτε δι' Αἰγυπτ. γραμματοσήμων. Κον Μ. Θ. **Κέρκυραν**. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ παρασχεθείσας πληροφορίας, αἵτινες ἔσονται πολύτιμοι διὰ τὴν εἰς τὸ Λεύκωμα τῶν ἐπιφανῶν Ἑλληνίδων δημοσιευθησομένην βιογραφίαν. Ἐὰν ἔχετε τὸ τὸ ἔργον τοῦ Λαυρεντίου Βρεκίνη, ἐν ᾧ γράφει περὶ τῆς Θεοτόκη, θὰ μὲ ὑποχρεώσητε ἀποστέλλων μοι αὐτὸ ἐπὶ ἐπιστροφῇ.—Κας Ε Ν. **Βῶλον**. Μ. Α. **Πύργον** (Τήνου), Β.Δ. **Ἀγυιάν**, Πλ. Δρ. **Ἀθήνας**. Εὐ. Α. **Τύρναβον**, Α. Α. Χ. **Τρίπολιν**, Χρ. Ι. **Χαλκίδα**, Μ. Μ. Τρ. **Κεφαλληνίαν**, Εὐ. Ε. Π. **Θήβας**. Ε. Θ. Π. **Ξηροχώριον**, Α. Π. Ε. **Σύρον**, Μ. Γ. Κ. **Καλάμας**, Ε. Μ. **Λαμίαν**, Π. Λ., Μ. Α. **Τρίκκαλα**, Π. Οἰ. **Βίλδες**. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν.

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ. Ὑπὸ τοῦ Πανελληνίου Δραματικοῦ Θιάσου, ἐν ᾧ προταγωνιστεῖ ἡ κ· Εὐαγγελία Παρασκευοπούλου ἐτελέσθη ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς 25ης Μαρτίου Ἑσπερὶς πανηγυρική. Ἐδόθη τὸ δρᾶμα τοῦ Ζαμπελίου, ἔργον πατριωτικόν, ἀλλὰ κατάλληλον μᾶλλον νὰ ἀναγινώσκηται ἢ νὰ παίζηται ἀπὸ σκηνῆς.

Η ΖΩΗ μονόλογος εὐφυὴς καὶ καλῶς πάντοτε ἀπαγγελλόμενος ὑπὸ τοῦ κ. Εὐ. Βονασέρα ἤρεσε πολὺ ὡς καὶ τὸ ἐθνικὸν ποίημα τοῦ κ. Σκόκκου τὸ ἀπαγγελθὲν μετὰ πολλῆς τέχνης ὑπὸ τῆς κ· Παρασκευοπούλου, ἥτις ἔφερε κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν αὐτοῦ ἔνδυμα Ἑλληνικόν.

Ἐν γένει ὁ Πανελλήνιος Δραματικὸς Θίασος μᾶς παρασκευάζει εὐαρέστους ἐκπλήξεις διὰ τῆς ἀναβιβάσεως νέων ἔργων κατὰ τὴν ἐαρινὴν αὐτὴν περίοδον καθ' ἣν θέλει βεβαίως ὑποστηριχθῆ παρὰ πάντων τῶν ἐκτιμώντων τὴν καλλιτεχνικὴν ἰδιοφυΐαν τῶν πρωταγωνιστῶν του.

ΘΙΑΣΟΣ ΠΡΟΟΔΟΣ. Ἀνεβιβάσθη παρὰ τοῦ θιάσου τούτου διὰ πρώτην φορὰν, ἡ **Βεγγέρα** μικρὰ μονόπρακτος νέα κωμῳδία τοῦ κ. Ἠλία Καπετανάκη, τοῦ γνωστοῦ δημοφιλοῦς συγγραφέως τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως. Ἡ Βεγγέρα χωρὶς νὰ ἔχῃ βεβαίως μεγάλας ἀξιώσεις, εἶναι σάτυρα εἰλημμένη ἐκ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου καὶ ἐγκατεσπαρμένη μὲ πολλὰς εὐφυολογίας, προκαλούσας πολὺν γέλωτα.

ΣΥΝΤΑΓΗ

Πουδίγκα Σταφιδίνης. Βράσατε $^1/_2$ ὀκ. γάλα καὶ εἰς αὐτὸ μουσκεύσατε ἐπὶ μίαν ὥραν 150 δρ.ψωμὶ μπαγιάτικο. Ζυμώσατέ το μετὰ ταῦτα, προσθέτουσα ἀνάλογον ποσότητα σταφίδων καὶ 150 δρ. σιρόπιον σταφίδος ἐκ τοῦ καταστήματος Ζάννου καὶ Ρῶς. Ἀναμίξατε καλῶς, προσθέτουσα τὸν φλοιὸν ἑνὸς λεμονίου ψιλοκομμένον καὶ 2 κροκοὺς ὠῶν κτυπημένους. Ζυμώσατε καὶ πάλιν καὶ προσθέσατε τὰ λευκὰ τῶν ὠῶν κτυπημένα εἰς ἀφρόν. Ἀναμίξατε καλῶς, ρίψατε εἰς βουτυρομένην φόρμαν καὶ στείλατε εἰς τὸν φοῦρνον. Ἐὰν θέλετε ἐνῷ ζυμώνετε τὸ μῖγμα σας προσθέτετε ἀμύγδαλα κοπανισμένα ἢ σακχαροπήκτους καρποὺς παῖ ἰδίως γλυκὸν κίτρον εἰς μικρὰ κομματάκια. Ἡ πουδίγκα αὕτη ἐξαίρετος τὴν γεῦσιν στοιχίζει μόνον 1 δρ. καὶ 15 λεπτ. καὶ ἀρκεῖ διὰ 12 ἀνθρώπους.

Γυνὶ ὑποδηματοποιὸς ἐργοστασιάρχης

Αἱ γυναῖκες προοδεύουν. Αἱ γυναῖκες ἐργάζονται. Μέχρι τοῦδε εἴχομεν μόνον ἐργάτιδας ὑποδηματοποιούς. Σήμερον ἔχομεν τὴν κ. Ἰωάνναν Σαγιᾶ ὑποδηματοποιὸν ἐργοστασιάρχην. Ἐργάζεται τελείως, μὲ τιμὰς ἀσυγκρίτως εὐθηνάς. Κατασκευάζει μόνον γυναικεῖα ὑποδήματα, καὶ ἔχει ὡρισμένας τιμάς. Οὕτω μπότες κουμβοταῖς σαγρὲ γαλλικοῦ στοιχίζουν μόνον 12 δρ. Σκαρπίνιανα μόνον ἐννέα.

Ἡ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἀναθέσῃ παραγγελίαν αὐτῆς πρὸς τὴν κ. Σαγιᾶ τῆς γράφει δι' ἐπιστολικοῦ δελταρίου ὑπὸ τὴν ἑξῆς διεύθυνσιν: Καν Ἰωάνναν Σαγιᾶ Ἐργοστάσιον ὑποδημάτων. Πατήσια. Σταθμὸς Λεβίδη. Ὁδὸς Μελετίου. καὶ τῇ ὁρίζει τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἐπιθυμεῖ νὰ δεχθῇ ὑπάλληλον τοῦ ἐργοστασίου, ἵνα λάβῃ τὰ μέτρα της.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΣΧΟΝΤΑΣ

ἐκ παθήσεων τοῦ στομάχου καὶ τῶν νεφρῶν.

ΙΑΜΑΤΙΚΟΝ ΥΔΩΡ ΣΑΡΙΖΑΣ ΑΠΟΙΚΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΔΡΟΥ ΑΛΕΞ. ΡΑΪΣΗΣ

Οὔτε τὰ νερὰ τοῦ Wichy, οὔτε οὐδεμία ἄλλη δίαιτα δύναται νὰ ἐπιδράσῃ τόσον ἐπωφελῶς εἰς τὰς παθήσεις τῶν νεφρῶν καὶ τοῦ στομάχου, ὅσον τὸ ὡραῖον καὶ ἰαματικώτατον ὕδωρ τῆς Ἄνδρου, τὸ ὁποῖον διαλύει ἐντελῶς τὴν ψάμμον, καὶ τοὺς λίθους καὶ θεραπεύει μεγάλως τοὺς πάσχοντας.

Μέχρι τοῦδε ἀτάκτως διεξήγετο ἡ μεταφορὰ αὐτοῦ εἰς Πειραιᾶ καὶ Ἀθήνας παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου μου. Ἤδη ὅμως συναιτερίσθην μετὰ τῶν Ἀδελφῶν Ν. ΜΠΙΣΤΗ, οἵτινες θέλουσι παραδίδει τὸ ὕδωρ τοῦτο τακτικώτατα εἰς Δραμεζάνας 30 λιτρῶν φερούσας τὴν σφραγῖδα μου ταύτην ἀντὶ ἓξ δραχμὰς ἑκάστην.

Ἡ ἀποθήκη αὐτῶν εἶναι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς ἀριθ. 10 εἰς Ἀθήνας, καὶ εἰς τὸ Καφενεῖον Ἄνδρος Πλατεῖα Τζελέπη παρὰ τῷ Ν. Λεράκη εἰς Πειραιᾶ.

Ζητήσατε τὴν ἄνω σφραγῖδα διὰ τὸ γνήσιον· ἑκάστη Δραμεζάνα δραχ. 6.

* * *

On demande une gouvernante allemande ou Suisse ayant de bonnes références et pouvant donner des lecons enfants e 6 et 9 ans. S'adresser au bureau du Journal.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ

Ἡ Ναδίνα ἀπῆλθεν χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ οὔτε λέξιν, ἡ δὲ Φράγκα διηυθύνθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔμενε μετὰ τῆς Σιβύλης.

Αὕτη διετέλει ἐν μεγάλῃ ἀνησυχίᾳ.

Τὸ ἀπόγευμα εἶχεν ἐξέλθει πεζῇ μετὰ τῆς Φράγκας, καὶ τῇ ἤρεσκον πολὺ οἱ τοιοῦτοι περίπατοι.

Αἴφνης, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξήρχοντο ἀπὸ ἓν ἐμπορικὸν κατάστημα, ἡ νεᾶνις ἐξέβαλεν κραυγήν, καὶ ἀμέσως, χωρὶς διόλου νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Σιβύλην, ἀπεμακρύνθη δρομαίως, ἐν μέσῳ τοῦ ἐκεῖ ἀπείρου κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν πλήθους, τὸ ὁποῖον ἡ παιδαγωγός της δὲν κατώρθωσε νὰ διασχίσῃ εὐκόλως

Καὶ ὄχι μόνον δὲν κατώρθωσε νὰ τὴν φθάσῃ τὴν Φράγκαν, ἀλλ' ἔτι, ἅμα ἔφθασεν εἰς τὴν πλησίον γωνίαν τῆς ὁδοῦ, δὲν τὴν διέκρινεν πλέον οὔτε μακρόθεν. Τὴν ἔχασε.

Μεγάλως ἀνησυχήσασα, ἡ Σιβύλη ἐπανῆλθεν ἀμέσως οἴκαδε καὶ ἀνέμενε τὴν μαθήτριάν της ἐν ἄκρᾳ ταραχῇ καὶ ἀγωνίᾳ, ἀποφυγοῦσα ὅμως νὰ εἴπῃ τι περὶ τούτου εἰς τὴν Ναδίναν.

Ὅταν ἤδη εἶδε τὴν Φράγκαν μὲ τὸ πρόσωπον μεταμορφωμένον καὶ ἀστράπτον, ὅπω. οὐδέποτε ἄλλοτε, ἡ μὶς Ἀνδρισὺ ἐννόησεν ἀμέσως ὅτι εἶχε συμβῇ τι λίαν ἔκτακτον.

— Ἀ! Θεέ μου! ἐκραύγασε Τί σοῦ συνέβη, φιλτάτη;

—Εὑρῆκα τὴν Τερέζαν!

Τὴν Τερέζαν!... Τὴν Τερέζαν! ἐπανέλαβεν ἡ Σιβύλη, ὡς παράφορος ἐκ τῆς συγκινήσεως,

—Τὴν Τερέζαν, ναί, ἐπανέλαβεν ἡ Φράγκα, ἀλλ' εἰς ὁποίαν κατάστασιν, Θεέ μου!

Καὶ μὴ δυνηθεῖσα πλέον νὰ κρατηθῇ, ἐξέσπασεν εἰς λυγμούς.

Ἡ Σιβύλη ἀνέμενε νὰ παρέλθῃ ἡ πρώτη ὁρμή.

—Δὲν θὰ μοῦ τὰ διηγηθῆς τέλος; τῇ εἶπεν ἔπειτα. Τὸ ἠξεύρεις ὅτι κατήντησα νὰ εἶμαι ἐγὼ πλέον ἡ πραγματικὴ μήτηρ καὶ τῆς Τερέζας καὶ σοῦ, καὶ ὅτι ἐλυπήθην ὅσον καὶ σὺ διὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς ἀδελφῆς σου... χωρὶς ὅμως νὰ τὴν μεμφθῶ!... Διόλου δὲν τὴν ἐμέμφθην, ἐπειδὴ ἡ ἐκλογὴ τὴν ὁποίαν ἔκαμε ἦτο ἀρεστή!...

—Ἀλλ' οὔτε ἐγὼ τὴν ἐμέμφθην, ἀνεφώνησεν ἡ Φράγκα. Ἤκαμε τὸ λάθος νὰ μὴ θελήσῃ νὰ ἀκούσῃ καλῶς τοὺς λόγους μου.

—Ἀλλ' ἂς ἦναι· Ἄκουσε λοιπὸν!

«Τὸ ἀπόγευμα, ἐνῷ ἐξηρχόμεθα ἀπὸ τὸ ἐμπορικὸν κατάστημα, μοῦ ἐφάνη ὅτι εἶδα ἀρκετὰ μακρὰν τὸν Ἀνδρέαν Δανζελῆ διασχίζοντα τὴν ὁδὸν καὶ εἰσερχόμενον εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Βάκ

«Ἠξεύρεις πῶς μὲ ἔτρωγεν ἡ ἐπιθυμία νὰ ἐπανίδω τὴν Τερέζαν.

Εἶχον ἀκουσει ὅτι ὁ Ἀνδρέας εἶχεν ἀπολυθῆ ἐκ τῆς θέσεως ,τὴν ὁποίαν εἶχε ὅταν ἐνυμφεύθη, καὶ ὅτι κατόπιν δὲν ἠδυνήθη νὰ διακριθῇ εἰς καμμίαν ἐκ τῶν θέσεων ὅσας εὑρῆκε.

«Αὐτὰ τὰ εἶπεν ἐνώπιόν μου ἡ κυρία δὲ Ῥοσεβὲλ ἐσπέραν τινά, θὰ ἐνθυμεῖσαι δὲ ὁποίαν μὲ ἔκαμεν ἡ εἴδησις αὕτη ἐντύπωσιν, καὶ τί σοῦ εἶπον ἅμα εὑρέθην μόνη μαζύ σου.

«Τοὺς κατατρέχει αὐτή, Σιβύλη, σοῦ ἔλεγα· Αὐτὴ εἰξεύρει ποῦ εὑρίσκονται καὶ παντοῦ τοὺς καταφθάνει τὸ ἄγριον μῖσός της. Καὶ ἀνησυχοῦσα μὴ τυχὸν δυστυχῇ πολὺ ἡ Τερέζα·

«Ἐπομένως, ὅταν πρὸς τὸ ἑσπέρας σήμερον μοῦ ἐφάνη ὅτι τὸν ἐγνώρισα τὸν Ἀνδρέαν, χωρὶς νὰ χάσω καιρὸν διὰ νὰ σὲ εἰδοποιήσω, ἔτρεξα κατόπιν του.

Περὶ ἑνὸς μόνον ἐρρόντιζα, νὰ μὴ τὸν χάσω ἂν ἐπειθόμην ὅτι αὐτὸς ἦτο.

—Καὶ ἦταν αὐτός;

—Ναί, αὐτός, αὐτότατος. Ἐβάδιζε ἀρκετὰ ταχέως, καὶ μετὰ μεταγίστης δυσκολίας τὸ κατόρθωσα νὰ τὸν παρακολουθῶ καὶ νὰ μὴ χάσω τὰ ἴχνη του·

—Καὶ δὲν τὸν ἐφώναζες;

—Ναί, μάλιστα!... Καὶ ἄν εἶχε παραγγελίαν ἀπὸ τὴν Τερέζαν νὰ ἀποφύγῃ νὰ μοῦ γνωστοποιήσῃ τὴν οἰκίαν των;

«Ὦ! ὄχι· Δὲν τὸν ἐφώναξα. Ἄλλως τε τὰ ἐνδύματά του ἦσαν πεπαλαιωμένα καὶ ἐροβήθην μὴ δὲν θελήσῃ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου, διὰ νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτοὺς θλιβερὰ καὶ δυσάρεστα.

«Καὶ ἔτρεχα κατόπιν του, καὶ ἔτρεχα!...

(ἀκολουθεῖ).